ONDRUSKA

Ruuskanen-Ruuska sukuseuran sukuviesti 47

Marraskuu 2023

Riihipetäjä kuvattu todennäköisesti kesällä 1959

Sukuseuramme tunnus on rauhoitettu riihipetäjä, joka kasvaa Siilinjärven Kuuslahdessa Rannan Asikkalan pellolla.

Lehtemme on saanut nimensä sukunimemme lähtökohtana olevasta nimestä Andreas, jonka toinen muoto on Ondrei, Ondruska. Tästä muotoutuivat vähitellen Ruska, Druska ja Ruskain sekä vuosisatojen aikana Ruuskanen ja Ruuska.

Ondruska 47, marraskuu 2023

Lyhyesti 2
Puheenjohtajan kynästä 3
Sukukokous Tallinnassa - ei hassumpi ollenkaan.....4
Ruuskasen tyttöserkut tutustumassa Tallinnaan.....6
Suomalainen historia (2023) - Perttu Immosen uutuuskirja.....7
Lukiolaisen mietteitä 1970-luvulta.....12
Pähkinäsaaren rauhasta 700 vuotta.....14
DNA-tutkimustietoa - haploryhmiä ja osumia.....16
Namaste Nepal osa IV, Chomolungman perusleiri (Mt.Everest BC) (kevät 2018) 18
Marko Ruuskasen taidelinnunpöntöt ja näköispöntöt sykähdyttävät Itä-Savossa.....23
Apurahatiedote.....23

Ondruskaan osoitetut jutut osoitteeseen:
iris.humala(at)kolumbus.fi tai Iris Humala, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää
Mikäli et halua, että juttu julkaistaan kotisivujen nettiversiossa, ilmoita asiasta Iris Humalalle tekstin poistamiseksi.

Jäsenasiat ja osoitteenmuutokset:
Veli-Pekka Ruuskanen***, vpruuskanen(at)outlook.com***

Lyhyesti.

Kansikuva liittyy Marita Nygrénin Nepalin matkakertomuksessa (s. 18-22) paluumatkaan Dingbocheen : ” Maisemat alaspäin tultaessa hurmasivat täysin. Matka kulki mukavasti aivan upeissa aaltoilevissa maisemissa – grafiikantekijän paratiisissa – tai kun Nepalissa ollaan niin Shangri La:ssa.”

.

Hyvä sukuseuran jäsen!

Lähetä mielellään teksteja ja valokuvia sukulehteemme sähköpostitse tai postitse. Lähetä myös palautusosoite valokuville. Apua puhtaaksikirjoittamiseen saat lehtitoimikunnan jäseniltä**!**

Puheenjohtajan kynästä

Lämpimän syyskuun jälkeen syksy on vahvistanut otettaan lokakuussa, ja lunta on sadellut jo aivan eteläisessäkin Suomessa. Rengasliikkeillä on riittänyt syyssesongin kiireitä viime viikkoina.

Toukokuussa saimme sukuseuralle terveiset Irma Järvenpäältä San Franciscosta. Hän kertoi viestissään olevansa Rauha Ruuskasen tytär Rantasalmelta. Rauha oli tavannut sotavuosina Porin läheltä Ahlaisista kotoisin olleen Irman isän. USA:han Irma kertoi muuttaneensa vuonna 1967 lapsenpiiaksi yhdeksi vuodeksi. Sille tielleen hän sitten jäikin San Franciscoon, ja hän on toiminut siellä maisema-arkkitehtina.

Irma kertoi syntyneensä Järvenpäässä, jossa tämän pääkirjoituksen kirjoittajakin tällä hetkellä asuu. Hän kertoi käyvänsä Suomessa usein kesäisin. Ahlaisissa heillä on vanha maatalo, joka oli hänen isänsä koti. Irma lähetti minun välityksellä terveisiä kaikille sukumme jäsenille.

Sukuseuramme matka Tallinnaan viime kesänä onnistui hyvin, ja matkalla oli nelisenkymmentä osallistujaa. Matkasta on juttu tässä lehdessä.

Hallituksemme kokoontui lokakuun lopulla Helsingissä, toki muutama jäsen oli mukana etäyhteydellä. Viime keväänä jouduimme turvautumaan etäkokoukseen sattumalta samaan aikaan sattuneen junalakon takia.

Hallitus jakoi kokouksessaan käytännön työtehtäviä ja valitsi matkatoimikuntaan Veli-Pekka, Antti ja Markku Ruuskasen sekä lehtemme toimittajan Iris Humalan. Toimikunta sai tehtäväkseen suunnitella sukukokouksen antaman toimeksiannon mukaista sukumatkaa Varsinais-Suomeen kesällä 2024.

Jäsenmäärän todettiin säilyneen lähes ennallaan kuluneen vuoden kuluessa.

Toimintasuunnitelman mukaan sukuseuramme jakaa vuosittain stipendejä. Stipendien hakuajaksi päätettiin 1.12.2023-28.2.2024. Stipendien hakuilmoitus on tässä lehdessä.

Nettisivumme ovat myös uudistumassa lähiaikoina, sillä aiempi operaattori lopetti toimintansa eikä nykyisiä sivuja enää voida sellaisenaan käyttää.

Tässä lehdessä on myös juttuja Perttu Immosen uudesta kirjasta, jossa kerrotaan Ruuskasen suvustakin varsin läheltä. Juttuja on myös Marita Nygrénin matkasta Nepaliin sekä uusinta tietoa DNA-tutkimuksista.

Toivotan kaikille lukijoille hyvää loppusyksyn jatkoa sekä tulevan joulun odotusta!

Markku Ruuskanen

Sukukokous Tallinnassa – ei hassumpi ollenkaan

Sukukokousväkeä Tallink Spa -hotellin kokoustilassa 29. heinäkuuta 2023

Viime vuonna 2022 Crazylandissa päätettiin, että tämä vuoden kokous pidetään Tallinnan risteilyllä.

Oivallinen ajatus pitää kokoustajat samassa tilassa suurimman osan aikaa, jolloin taas olisi mahdollisuus seurustella ja tutustua toisiimme. Hyvin jouhevastihan se jutun juuri aina alkaa: ”Mihin sukuhaaraan Sinä kuulut?” Ja juttua riittää.

Kesän korvalla puheenjohtaja Markku kuitenkin viestitti, että suunnitelmaa piti muuttaa; emme mene risteilylle, vaan majoittaudumme Tallink Spa & Conference -hotelliin, aivan kävelymatkan päähän satamasta. Tallink-laivayhtiö oli myynyt meille aluksi buukatun paatin kait Hollantiin, niin sijalle tuli tällainen yö Tallinassa, mikä ei ollut lainkaan huono juttu.

Mielestäni matkan koko hinta oli edullinen. Puheenjohtaja kertoi, ettei suunnitelman muutos aiheuttanut yhtään matkan peruutusta. Meitä oli 38 osallistujaa kokouksessa. Kaksi tuntia kestävällä menomatkalla moikattiin entisiä tuttuja ja todettiin matkalle osallistumisen innostus.

Laivarannasta jo pystyi näkemään hotellin. Mutta täytyy sanoa, että ne Viron pääkaupungin Tallinnan satama-alueen katutyöt ovat sitten ihan samaa sorttia kuin meillä kotonakin. Länsisatama taitaa meillä olla lähes kunnossa; varmaan sitä työtä jouduttivat korona-ajan matkustusrajoitukset. Mutta meillä Helsingissä keskustan katutyöt näyttävät ihan samoilta kun Tallinnassakin olivat. Toki ei ne meitä lainkaan haitannet. Siellä sepelin seassa laukkujamme vedettiin väliaikaisia autobaanoja ylittäen.

Hotellissa oltiin tuossa tuokiossa. Vastaanotossa kaikki sujui ongelmitta, kiitos puheenjohtajan työstä. Mutta kyllä minä ihmettelin, ettei kukaan henkilökunnasta puhunut suomea, ei kukaan neljästä. Tätä ihmettelyäni olen kerrannut mielessäni useampaankin kertaan. Ihan varmaan suurin osa hotellin kylpylän vieraista on suomalaisia perheitä. Tyystin kait on Suomen TV-kanavien katsominen jäänyt unhoon?

Virallinen Ruuskanen – Ruuska-sukukokouksemme pidettiin heti hotelliin saapumisen jälkeen erikseen varatussa toisen kerroksen kokoustilassa. Tarjolla oli myös hedelmiä virkistymiseen matkan jälkeen. Kokouksemme sujui taas mallikkaasti. Kunniajäsen Seppo Ruuskanen johti puhetta yksimielisesti valittuna. Samoin sihteerinä toimi Marjatta Vesterinen, joka seitsemän vuoden jälkeen (valittu 2016) halusi jättää sihteerin työn.

Kiitokseksi hyvästä työstä Marjatta sai sukuseuran vaakunataulun ja kuuluvat aplodit.

Sukuseuran uudeksi hallituksen jäseneksi valittiin Laila Marjomaa Nivalan Ruuskien sukuhaarasta.

Taloutta on hoidettu hyvin ja huolella. Sukuseuralla on vähän rahaakin tallessa, niin kaikki hyvin.

Keskusteltiin myös seuraavasta tapaamisesta ensi vuonna. Ideoita esitettiin hyvin perustein. Hallituksen mietintään jää valinta ja ratkaisu: onko suuntana Itä – vaiko Varsinais – Suomi? Odotamme jännityksellä.

Kokouksen jälkeen kaikilla oli mielessä ruokailu, kun koko päivän on pärjätty kahvilatuotteilla ja eväillä.

Kysyjille poikani suositteli Vanhassa kaupungissa olevaa Goodwin- pihviravintolaa, jonka annokset ovat laatua. Moni oli siellä ruokaillutkin palautteen perusteella. Me sitten ehdimme sinne vasta ennen yhdeksää, eikä sisäkerroksissa ollut enää tilaa, kun ei ollut varausta. Ja tyhmyydestähän saa maksaa. Ulkopöydissä oli kova tuuli, onneksi oli lämmin ilta eikä satanut. Molemmin puolin ravintolan ulkoterassia ihmiset kulkevat ohi, ja siinä sitten voi järjestää jos jonnin moista spektaakkelia huomion herättämiseksi.

Sunnuntai oli paluupäivä. Tosi mukavaa oli viettää aamupäivä kiireettä. Hotellin aamiainen oli kiitoksenarvoinen: runsaasti kaikkea ja jokaiselle jotakin omien mieltymysten mukaan. Aikaa jäi vielä oleiluun ja kaupungilla ostoksiin.

Aurinko ihan porotti taivaalta ja varmisti hyvin järjestettyä ja onnistunutta matkaa. Laivan kahden tunnin paluumatkan olisi toivonut kestävän pidempään, kun sitä juttua vaan riitti ja riitti.

Kiitos sukuseuran hallitukselle ja puheenjohtajalle hyvin järjestetystä kokouksesta ja matkasta.

Pirjo-Leena Forsström, **o**petusneuvos, Lohja

Nilsiän Mikko Heikinpoika Ruuskasen sukuhaara

Tallinnan Raatihuoneetori varhain sukukokousta seuraavana aamuna

Sukukokous Tallinnassa

Ruuskasen tyttöserkut tutustumassa Tallinnaan

Ruuskasen tyttöserkut Toompeanmäen näköalapaikalla Tallinnassa 29.7.2023: oikealta Heta (7 v), Hilma (3 v), Enni (1 v) ja Saima (8 kk) sekä Saiman isä Mikko Ruuskanen

Ruuskanen-Ruuska -sukukokousristeily Tallinnaan 29.-30.7.2023 tarjosi tilaisuuden myös Ruuskasten tyttöserkusten jälleennäkemiseen ja yhdessä puuhaamiseen.

Serkuksista 7-vuotias Heta Ruuskanen asuu Espoossa, kolmevuotias Hilma ja yksivuotias Enni Ruuskanen asuvat Joensuussa ja kuvanottohetkellä kahdeksan kuukauden ikäinen Saima Ruuskanen asuu Helsingissä. Tytöt ovat sukuseuran puheenjohtajan Markun lastenlapsia ja kuuluvat Rantasalmen Hiismäen sukuhaaraan.

Isompien tyttöjen Hetan ja Hilman mielestä Tallinnan matkan kohokohta oli lauantai-illan yhteinen ruokailu Tallinnan Vanhassakaupungissa Raatihuoneentorin vieressä sijaitsevan Peppersack (Pippurisäkki) -ravintolan ylimmässä kerroksessa. ”Parasta oli kulkea yhdessä ravintolan kerrosten välisissä portaissa ylös ja alas”, Heta ja Hilma kertoivat. Myös paikalliset pannukakut olivat maistuneet tytöille hyvin, ja molempien mielestä olisi kiva tulla Tallinnaan myös uudelleen.

Sunnuntaiaamupäivänä Hilma ja Heta kävelivät käsi kädessä Toompeanmäen kivikatuja ja näköalapaikkoja vanhempiensa ja isovanhempiensa kanssa. Kaikki serkukset ottivat ilon irti paluumatkalla My Star -laivan leikkipaikalla, ja Heta ja Hilma kävivät myös ’kaupoilla’ tutustumassa laivan isoon myymälään.

Iris Humala

Mitä mielenkiintoista olet kokenut reissuillasi naapurikaupunkiin tai -maahan, lähimetsään tai kauempana olevaan matkakohteeseen? Kerro Ondruskan lukijoille kokemuksistasi kuvin ja sanoin lyhyesti tai pidemmin tarinoin. Matkakertomukset kummasti kiinnostavat!

Kirjanurkka

Suomalainen historia (2023) - Perttu Immosen uutuuskirja

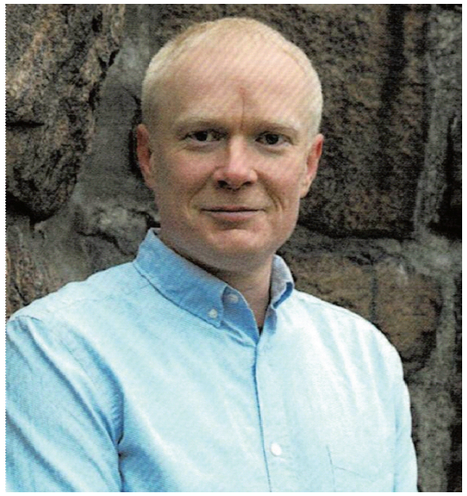

Perttu Immonen

Tutkija ja kirjoittaja **Perttu Immosen** kolmen suvun elämää keisariajalta 1800-luvulle käsittelevä **Suomalainen historia** -teos on julkaistu äskettäin Kustannusosakeyhtiö Otavassa. Teos on suoraa jatkoa Immosen vuonna 2017 julkaistulle **Suomen rahvaan histori**a -teokselle, josta Perttu sai Tiedonjulkistamisen valtionpalkinnon vuonna 2018.

Pertun kirjat ovat minulle erityisen mielenkiintoisia, koska yhtenä tapahtumaseutuna teoksissa on kotipitäjäni Rantasalmi. Pertun isovanhempien kotitalo Telkkola sijaitsee isoisäni isän syntymäkodin Paunolanmäen lähinaapurissa Pirilän kylässä. Sukuyhteyksiä minulla on Pertun isänpuoleiseen Immosten sukuun isoäitini kautta, ja lisäksi Pertun isoäiti Lilli on syntyisin Ruuskanen, jonka sukujuuret johtavat myös Paunolanmäelle.

Suomen rahvaan historia käsitteli Pertun ja hänen lastensa esivanhempien historiaa aina 1400-luvulta 1700-luvun lopulle. Ensimmäinen sukukertomus käynnistyi Sastamalasta ja käsitteli Kokemäenjoen jokivarsikulttuuria ja länsisuomalaista elämäntapaa. Toinen esimerkkisuku edusti puolestaan Saimaan järvikulttuuria ja itäsuomalaista elämäntapaa. Kolmas esimerkkisuku asusti pohjalaisessa Kokkolan pitäjässä, jossa merellinen elämäntapa oli tyypillistä.

Nyt ilmestynyt **Suomalainen historia** kertoo myös kolmesta suvusta. Yksi näistä tarinoista alkaa Huittisten pitäjästä ja kertoo eteläsuomalaisesta käsityöläis- ja teollisuustyöläissuvuista. Toinen tarina alkaa Rantasalmella asuneesta Leena Reinikaisesta, joka avioitui talollissukuun kuuluvan Antti Kärkkäisen kanssa ja joiden jälkeläisiä Pertun isoisäkin oli. Kolmas sukutarina alkaa Helsingistä, jonne muutti Lena Stina Johanneksentytär, joka avioitui espoolaiseen Währströmin sukuun, ja puolisoiden jälkeläisistä tuli keskiluokkaisia kansalaisia itsenäistyneeseen Suomeen.

Teos avaa ensin kunkin aikakauden yleistä Suomen historiaa, ja sen pohjalta seuraa kunkin suvun vaiheita historian eri ajanjaksoina. Mittava lähdeaineisto on antanut hyvän pohjan tälle varsin mielenkiintoiselle tarkastelutavalle.

Piika Huittisista aloittaa ensimmäisen tarinan

Huittisiin vuonna 1808 muuttanut piika Juliana Juhontytär oli raskaana paikkakunnalle tullessaan mutta ei ollut avioliitossa. Aikakauden tavan mukaan Juliana ripitettiin salavuoteudesta. Myöhemmin hän synnytti kaksoslapset edelleen avioliiton ulkopuolella. Sittemmin Juliana avioitui jääkäri Juha Gladin kanssa. Julianan tytär Helena oli hänkin piikana ja pääsi sitten Turkuun kutojakouluun, jossa hän opiskeli kankurittareksi. Myös Helenalle syntyi aviottomia lapsia, ja lopulta hän avioitui Juhan Kandolinin kanssa. Juhanilla oli värikäs menneisyys erilaisten juopumusten ja tappeluiden takia.

Ennen sotaa otetussa kuvassa oikealla Onni Immosen lanko Tuure Ruuskanen, joka kaatui Petäjäsaaressa 15.2.1940. Vasemmalla Onnin naapuri Toivo Kilpeläinen, joka kaatui Petäjäsaaressa 6.3.1940, samoin kuin Onnin isoveli Toivo. Kuvassa keskellä oleva Onni oli harvoja saaresta pelastuneita. – Kirjan kuvitusta. Kuva: Immosten kotiarkistot

Avioparille syntyi myös yhteisiä lapsia. Juhanin kuoltua Helena avioitui uudelleen ja hänen elämänsä tasoittui.

Helenan tytär Sofia avioitui lukkosepän kisällin Kalle Aukusti Anderssonin kanssa. Kalle toimi myöhemmin sahanasettajana ja myllärinä Huittisissa. Pariskunnalle syntyi useita lapsia, joista Oskari kävi kansakouluakin oppien kirjoitustaidon koulussa. Oskarikin päätyi käsityöläisammattiin, johon hän opiskeli Tammisaaren käsityöläiskoulussa. Oskari pääsi Helsingin Kone- ja Siltarakennus Oy:n palvelukseen, jossa oli peräti 800 työntekijää. Lopulta Oskari sai työpaikkansa Valtion Rautateiden Fredriksbergin varikolta.

Oskari avioitui Emmi Hautamäen kanssa, joka työskenteli Sörnäisten Villatehtaalla. Oskari otti suomalaistamisaallon mukana uuden sukunimen Kannikoski veljiensä tavoin. Pariskunta asui Helsingissä alkujaan pienissä asunnoissa tuon ajan yleisen tavan mukaisesti.

Kannikoskille syntyi kaksi tytärtä, Helvi ja Armi. Vaikka Kannikosket kuuluivat työväenluokkaan, vaikuttaa Immosen mukaan siltä, että he olivat vastahakoisia aseelliseen kapinaan, johon työväestö ryhtyi vuoden 1918 alussa maan itsenäistyttyä.

Kannikosket hankkivat kesämökin Rekolasta, mikä ilmensi Oskarin kaipuuta synnyinsijoille Huittisiin. Oskari työskenteli veturitalleilla mm. vesipumpun käyttäjänä ja pumppukoneen käyttäjänä. Tyttäret kävivät kansakoulun jälkeen Helsingin Suomalaista Tyttökoulua eli Tipulaa. Helvi sai töitä Rautatiekirjakaupan myyjänä, ja Armi sai puhelunvälittäjän toimen Valtion puhelinkeskuksessa. Talouslama aiheutti perheelle talousvaikeuksia lainatakauksen vuoksi. Oskarin elämä päättyi työtapaturmaan veturitalleilla vuonna 1937.

Sodan aikana Helvi toimi laskuapulaisena Postisäästöpankissa ja Armi työskenteli puhelinkeskuksessa. Sodan jälkeen Armi tapasi tulevan puolisonsa Erik Reihen, jonka esivanhemmista kertoo Perttu Immosen teoksen toinen sukutarina.

Piika Helsingistä aloittaa toisen kertomuksen

Lena Stina Johanneksentytär oli muuttanut Hämeenlinnasta vaatimattomista oloista Helsinkiin vuonna 1851 erään kauppaneuvoksen piiaksi. Lena tutustui ruotsinkieliseen August Währströmiin, joka oli ollut renkinä ja teurastajana Espoossa. Avioiduttuaan pariskunta sai pienen uudistilan Kauklahdesta. Perheeseen syntyneet lapset kävivät kansakoulua. Perheen tytär Emilia avioitui Pohjanmaalta muuttaneet lennätintarkastajaksi opiskelleen Viktor Räihän kanssa. Pariskunta oli ruotsinkielinen ja asui Etelä-Helsingissä lähellä Johanneksen kirkkoa. Sukunimikin muuttui saksalaisviritteiseksi Reiheksi. Pariskunnalle syntyi useita lapsia, ja perhe muutti 1900-luvun alussa Kotkaan, kun Viktor sai puhelinmekaanikon toimen Kotkan puhelinkeskuksesta. Keskiluokkaan kuuluvana Viktor ei osallistunut sisällissotaan, mutta perhe tuki valkoista armeijaa, jonka viestinvälittäjänä perheen kolmetoistavuotias poika toimi.

Sisällissodan jälkeen perhe muutti Viipuriin, josta Viktor sai lennätinmekaanikon työpaikan lennätinkonttorissa. Lapsista Erik kirjoitti ylioppilaaksi ja opiskeli Svenska Handelshögskolanissa eli Hankenilla ja valmistui veljensä Habin tavoin ekonomiksi. Erik sai työpaikan Nokia Osakeyhtiöltä, joka siihen aikaan toimi metsäteollisuusalalla Nokialla. Sieltä Erik muutti Tikkakosken asetehtaalle kasööriksi eli kassanhoitajaksi. Jatkosodan aikana Erik palveli ilmatorjunnassa laskinmiehenä Laatokan Karjalassa ja Karjalan Kannaksella.

Vuonna 1946 Erik sai työpaikan Autotarpeiden Tukku Oy:stä Helsingistä. Samana vuonna Erik tapasi aiemmin mainitun Armi Kannikosken Helsingin Alppilassa. Pariskunta avioitui vuonna 1947, ja heille syntyi kaksi tytärtä Hannele ja Eeva. Perhe asui Helsingissä, ja heillä oli käytössään jopa kaksi huvilaa, toinen Rekolassa ja toinen Keravalla. Erik jatkoi autoalalla ja työskenteli Kampin Autotalossa. Hannele valmistui ylioppilaaksi ja tutustui erääseen Saku-nimiseen nuorukaiseen. Vuonna 1974 he avioituivat ja muuttivat Espoon Tapiolaan, joka siihen aikaan oli varsin suosittu asuinalue.

Perheeseen syntyi kaksi lasta, joista Kia-tyttärestä tuli aikanaan Suomalaisen historian kirjoittajan Pertun aviopuoliso. Saku työskenteli insinööritoimistossa ja harrasti lentopalloa aktiivisesti. Sakun ja Hannelen avioliitto päättyi avioeroon vuonna 1979. Hannele oli töissä VTT:llä konttoristina huoltaen yksinhuoltajana lapsiaan. Kia seikkaili Euroopassa ja toimi vapaaehtoisena eläintensuojelujärjestön toiminnassa mm. Kreikassa ja Irlannissa. Psykologian opintojensa aikana Kia tapasi tulevan puolisona Perttu Immosen, joka niin ikään opiskeli psykologiaa Helsingin yliopistossa.

Torpan tytär Rantasalmelta aloittaa Immosten tarinan

Pertun isän esivanhempiin kuuluva Leena Reinikainen asui äitinsä ja tämän uuden miesystävän torpassa Rantasalmella ja tapasi siellä kanttorin talossa renkinä olleen Antti Kärkkäisen. Antti oli varsin vanhaa talonpoikaissukua Rantasalmelta. Pari avioitui vuonna 1936 ja muutti Antin kotipaikalle Hakojärven rannalle Pirilän Kärkölään. Talon isäntänä toimi Antin vanhapoikaveli Rossi. Rossi osti Antin osuuden talosta, ja Antti ja Leena hankkivat omistukseensa Halolan talon Tuusmäestä. Perheessä oli useita lapsia, joista viidentenä syntyi Serafia vuonna 1848. Serafia avioitui Halolassa aiemmin jo asuneen Henrik Immosen kanssa vuonna 1872. Immosten pariskunta muutti vuokralaisiksi

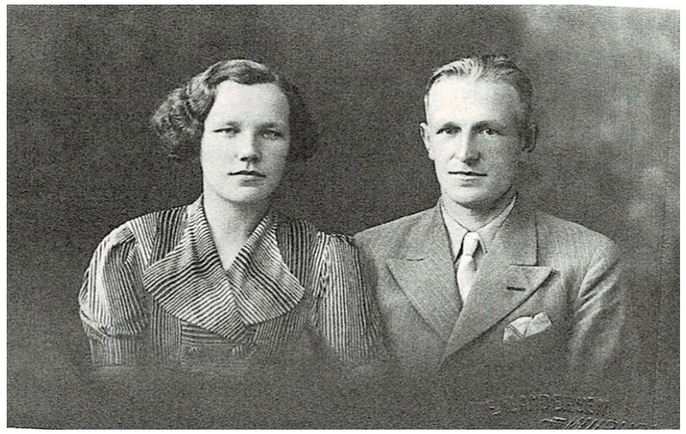

Kuvassa Onni ja Lilli Immonen

Pirilän Telkkolan taloon, joka oli toiminut upseerien puustellina eli virkatalona. Talo oli 12 kyynärän pituinen kivijalalla seisova rakennus, jossa oli asuintupa, sali ja läpikuljettava eteinen. Virkatalojen vuokrasopimukset olivat pitkäaikaisia, ja Immosten vuokra-aika oli 50 vuotta. Valtio omisti tilan ja piti siellä aika ajoin tarkastuksia. Perheeseen syntyi kolme poikaa: Aleksanteri, Kalle ja Oskari. Kaksi vanhinta poikaa kävi kansakoulua kaksi vuotta Rantasalmen kirkonkylässä.

Veljeksistä Aleksanteri avioitui Hilda Laamasen kanssa ja muutti Juvalle vaimonsa kotitilan isännäksi. Kalle avioitui juvalaisen Hilda Pasasen kanssa, ja heistä tuli seuraava Telkkolan isäntäpari. Oskar avioitui Oiva Koposen kanssa. Kallen ja Hildan peheeseen syntyi kaikkiaan kuusi lasta, joista kolme tytärtä kuoli lapsuusiässä. Lapsista Tyyne asui Telkkolassa naimattomana koko ikänsä ja Toivo kaatui sodassa naimattomana vuonna 1940. Toisesta pojasta Onnista tuli seuraava isäntä Telkkolaan.

Kalle Immonen osallistui sisällissotaan toimimalla paikallisen Kolkontaipaleen rautatieaseman ruokavaraston vartijana. Ilman vahinkoja Kalle ei toimestaan selvinnyt, sillä hänen oma aseensa laukesi vahingossa vaurioittaen hänen kättään. Sama käsi koki kovia myös sodan jälkeen, kun Kalle myöhästyi hieman junasta ja yritti hypätä liikkeellä olleeseen junaan. Käsi jäi junan alle, ja se oli leikattava poikki kyynärpään kohdalta, mikä tietenkin vaikeutti paljon työntekoa. Kalle sai lunastettua valtiolta Telkkolan talon omakseen vaimonsa Hildan kanssa vuonna 1925.

Immosten ja Ruuskasten suhteet ovat vaihdelleet ajan myötä

Immosten sisarukset kävivät kansakoulunsa Rantasalmen Tuusmäkeen perustetussa kansakoulussa. Onni suoritti asevelvollisuutensa Lappeenrannan rakuunarykmentissä. Sanojaan Perttu ei säästele kirjoittaessaan isoisänsä ja hänen veljensä Toivon kolttosista lähitalossa, jonka omistaja oli kunnallisneuvos Kustaa Ruuskanen. Aluksi kunnallisneuvos ei uskonut puheita, että hänen aitoissaan käy varkaita. Lopulta asia selvisi kunnallisneuvokselle, ja kolttoset johtivat myös Immosen veljekset muiden kylän poikien kanssa käräjille ja tuomioon saakka. Kunnioitusta herättää se avoimuus, jolla Perttu lähisuvustaan kertoo mitään säästelemättä.

Mielenkiintoinen on myös kuvaus Immosten ja kunnallisneuvos Ruuskasen suhteista. Isä Kalle suhtautui kunnallisneuvokseen jollakin tavoin epäluuloisesti, mutta pojat Onni ja Toivo tulivat hyvin toimeen kunnallisneuvoksen kanssa. Kesällä 1938 Onni kihlautui kunnallisneuvoksen serkun tyttären Lilli Ruuskasen kanssa. Isoäitiään Lilliä Perttu

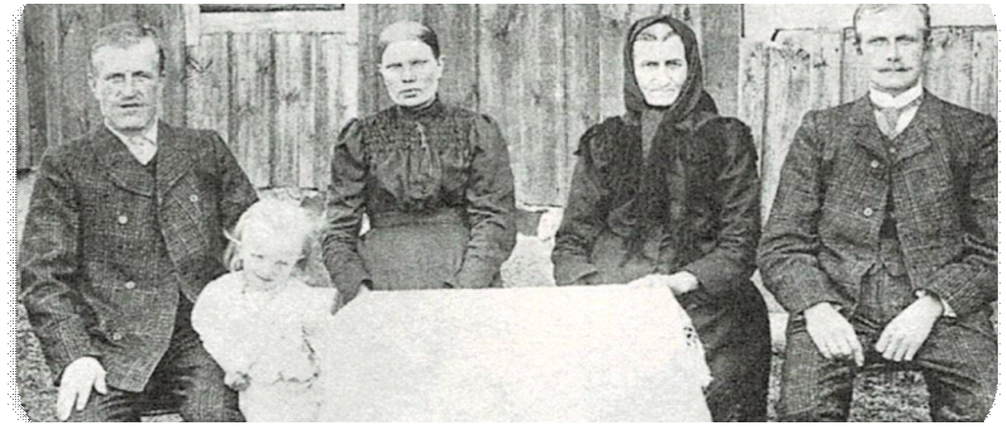

Kalle, Tyyne, Hilda, Serafia ja Oskari Immonen

kuvaa maineikkaan hevostilan terävänä ja määrätietoisena tyttärenä, joka oli vain 18-vuotias kihlautuessaan Onnin kanssa. Lilli toimi aktiivisesti raittiusseurassa ja harrasti puutarhanhoitoa.

Kesäkuussa 1939 Onni ja Lilli avioituivat. Rakkaus jäi Lillin sanojen mukaan lyhyeksi, sillä saman vuoden syksyllä Onni ja hänen veljensä Toivo saivat kertausharjoituskutsun, joka sitten johti heidät talvisotaan ja Kollaalle sekä Laatokan saariston Petäjäsaaren armottoman koviin taisteluihin. Onni sai viime hetkillä käskyn viedä luutnanttinsa hevonen turvaan Petäjäsaaresta, mutta Toivo jäi taistelemaan saareen ja menehtyi konekiväärimiehenä. Samaan saareen myös Lillin veli Tuure kaatui taisteluissa.

Kevättalvella 1941 Onnille ja Lillille syntyi esikoispoika Teuvo, josta aikanaan tuli Telkkolan seuraava isäntä. Onni osallistui jatkosotaan mm. Siiranmäen taistelussa, jossa myös Kustaa Ruuskasen poika Pentti kaatui kapteenin arvoisena upseerina. Syyskuussa Immosten perheeseen syntyi toinen poika Jukka, josta aikanaan tuli kirjan kirjoittajan Pertun isä. Kolmas poika Seppo syntyi vuonna 1949. Lillin apuna Telkkolassa oli sotavuosina hänen miehensä serkku Suti.

Pertun perheen vaiheita

Myös Pertun äiti Lea Marjatta Mikkonen on syntyisin Rantasalmelta, ja hän kävi kansakoulun jälkeen Rantasalmelle perustetun kunnallisen keskikoulun. Keskikoulun jälkeen hän kävi lukion Varkaudessa. Kesällä lavatansseja pidettiin kirkonkylän Harjupirtillä, jossa Marjatta tapasi tulevan aviopuolisonsa Jukka Immosen. Marjatta opiskeli opettajaksi Jyväskylän yliopistossa, ja Jukka opiskeli Kotkassa metsäoppilaitoksessa. Marjatta aloitti opettajanuransa Luopioisissa Rautjärven koulussa. Jukka puolestaan päätyi Virroille Hämeen Kuljetus Oy:n palvelukseen. Marjattakin sai opettajan paikan Virroilta.

Jukalle ja Marjatalle syntyi Virroilla kolme lasta, pojat Marko ja Perttu sekä tytär Terhi. Virroilla Jukka perusti Virtain Betoni Oy:n ammattiautoilijoiden kanssa. Toisen yrityksen Jukka perusti muovituotealalle Virroilla. Liike-elämää paljon koetellut lamakausi 1990-luvun alussa ei jättänyt Immosen liiketoimintaakaan osattomaksi. Paikallisen pankin rahoituksella Jukka sai yrityksensä pelastetuksi. Pojista vanhempi Marko opiskeli kauppatieteitä ja tuli isänsä yritykseen avuksi. Jukka omisti myös Virroilla toimineen Lomasaaren hirsimotellin, jonka myynnistä aiheutui kohua kunnassa. Lopulta Immoset muuttivat pois Virroilta ja päätyivät eläkepäivinään Heinolaan mukanaan tyttärensä Terhi.

Perttu kirjoitti ylioppilaaksi ja aloitti psykologian opinnot Helsingin yliopistossa. Opiskelijapiireissä Perttu tapasi Kian. Parisuhde johti avioliittoon, josta syntyi kaksi poikaa, jotka olivat Suomalainen historia -teoksen kirjoittajan Perttu-isän innoittajina.

Mielestäni Pertun kirja kertoo oivallisella tavalla suomalaisen yhteiskunnan kehityksestä henkilökohtaisten tapahtumien kautta. Teoksessa tulee varsin hyvin esille koulutuksen merkitys ihmisten työnsaannin kannalta uutteraa työntekoa unohtamatta. Koulutuksen avulla kirjan henkilöt pystyivät etenemään elämässään ja tarttumaan tarjolle tulleisiin työtilaisuuksiin, joita 1800- ja 1900-luvuilla oli kaikille tarjolla. Vaikka välillä monet henkilöt kohtasivat traagisiakin vaiheita elämässään, niihin ei kukaan esillä olleista henkilöistä sortunut, vaan elossa olevat jatkoivat elämäänsä uusien tilanteiden edellyttämillä tavoilla. Tämä Perttu Immosen toinenkin teos tarjoaa meille kaikille paljon ajateltavaa.

Markku Ruuskanen

Lukiolaisen mietteitä 1970-luvulta

Kävin 1970-luvun alkupuolella lukiota Rantasalmella, ja tuolta ajalta olen säilyttänyt muutamia äidinkielen ainekirjoituksia. Näissä oli käsitelty tuolloin ajankohtaisia asioita, ja kuinka ollakaan, samat asiat ovat edelleen aivan yhtä ajankohtaisia kuin 50 vuotta sitten:

Uhattu elinympäristömme

Uhattua elinympäristöämme koskeva aine on toukokuulta 1973. Seuraavassa on muutamia suoria lainauksia aineesta:.

Ympäristön saastumisongelma on noussut polttavammin esiin aivan viime vuosikymmeninä. Teollisuuden kehittyessä II maailmansodan jälkeen huomattavasti ovat sen aiheuttamat jätteet muodostuneet huomattavaksi ongelmaksi nimenomaan Euroopan tiheästi asutuilla alueilla.

Maata ja maaperää uhkaavista saasteista ovat etusijalle nousseet öljyvuodoista aiheutuneet öljyn maahankarkaamiset. Toisena suurena ryhmänä on väkilannoitteiden käyttö, kun väkilannoitteet ovat lähteneet veden mukaan pelloilta saastuttaen lähivesiä.

Tehtaitten uunien kehittämät savut ovat olleet suurimpana syynä siihen, että ympärillämme oleva ilma on alkanut saastua. Myös autojen kehittämät pakokaasut ovat aiheuttaneet suurkaupungeissa ilmansaastumisongelmia.

Jos tällainen kehitys saa jatkua, ei ihmisten elämästä maapallolla voida ajatellakaan muutaman vuosikymmenen kuluttua.

Suurvalloilla on nykyään niin mahtavia aseita, mm. atomipommeja ja vetypommeja, että jos nämä joutuisivat jostakin syystä käyttöön, voisi koko ihmiskunnan elämä olla suuressa vaarassa näiden pommien räjähtäessä aiheutuvista saastepilvistä, jotka ovat erittäin vaarallisia radioaktiivisuutensa vuoksi.

Näiden kaikkien seikkojen, saasteiden, väestönkasvun ja sota-aseiden yhteisvaikutusta ei voi kuin arvailla. Mitään näistä ei missään tapauksessa saisi vähätellä, vaan niihin kaikkiin täytyisi puuttua koko ihmiskunnan yhdessä erimielisyyksistään huolimatta, jos maapallolla aiotaan säilyttää sivistystä vielä vuosisatojen päästä.

Viisikymmentä vuotta on kulunut aineen kirjoittamisajankohdasta, ja samat ympäristöämme koskevat ongelmat ovat edelleen monilta osin ratkaisematta. Uutena piirteenä on ilmennyt ilmaston lämpeneminen, jonka aiheuttamiin toimenpiteisiin on vähitellen ryhdytty maailmanlaajuisesti. Äidinkielen opettajana ja lukion rehtorina toiminut Vilho Vänttinen antoi elinympäristöaineestani kiitettävän arvosanan.

Taloudellinen kasvu ja luonnonvarat

Syyskuussa 1973 kirjoitin luonnonvarojen käytöstä seuraavasti:

Taloudellinen kanssakäyminen on vaatinut luonnonvarojen käyttöä jo alusta alkaen. Ensin käytiin vaihtokauppaa, jossa tavaraa vaihdettiin tavaraan. Foinikialaisten keksittyä rahan käytön on sillä ostettu erilaisia luonnonvaroista jalostettuja tuotteita näihin päiviin saakka.'

Luonnonvarojen hyväksikäytön suuruutta voitaneen pitää jonkinlaisena kansan elintason ja sivistyksen suuruuden mittarina.

Varmaa kuitenkin on, etteivät maapallon kaikki luonnonvarat ole ehtymättömiä. Kasvien jalostus ja lannoitus antavat yhä suurempia vilja- ja metsätuloja, mutta jos metsää ei osata oikein käyttää, loppuvat metsävarat pian.

Suurvallat, USA ja Neuvostoliitto, ovat alkaneet kehittää avaruusohjelmia, joiden päämääränä on joskus maapallon kivennäisvarojen loputtua tuottaa vierailta taivaankappaleilta raaka-aineita teollisuusmaissa oleviin tehdaslaitoksiin edelleen jalostettavaksi.

Taloudellinen kasvu vaatii suuretessaan yhä enemmän luonnonvarojen käyttöä, ja viime vuosikymmeninä huimaava taloudellinen kasvu on vähentänyt paljon myös kasvi- ja eläinkuntaa.

Koska taloudellinen kasvu ja luonnonvarat liittyvät näin läheisesti yhteen, on mielestäni tärkeää, että kun nostetaan elintasoa taloudellisen kasvun avulla, huolehdittaisiin myös raaka-aineiden riittämisestä tulevillekin polville, tarvittaessa vaikka elintasoakin alentamalla.

Äidinkielen opettajan kommentti aineesta kuului seuraavasti: ”*Rakenteellisesti, näkemykseltään ja tiedoiltaankin aine on käsittääkseni oikeilla linjoilla.”* Aineen arvosana oli kiitettävä 9.

Elintaso on jatkanut nousuaan aineen kirjoittamisajankohdasta, ja luonnonvarojen käyttö on toistuvasti noussut puheenaiheeksi muun muassa erilaisissa kaivoshankkeissa, jotka kohtaavat aina vain suurempaa vastustusta. Julkisuudessa on myös esiintynyt aivan viime aikoina keskustelua elintason nousun rajoittamisesta. Piirteitä tällaisten tekijöiden huomioonottamisesta on ilmennyt mm. vegaanisen ruokavalion yleistymisessä ja ilmastoahdistuksen aiheuttamana matkailun rajoittamisena, vaikka ainakin lentomatkailu on jo palannut koronapandemiaa edeltävän ajan korkealle tasolle.

Elintasoennusteita vuodelle 1974

Tammikuussa 1974 kirjoitin elintason kehityksestä seuraavasti:

Elintasossa on tapahtunut ennen meidän vuosisataamme monia muutoksia, joihin ovat vaikuttaneet eri sivistyspiireissä asuneiden henkilöiden älykkyyden hyväksikäyttö, joka on puolestaan vaikuttanut ko. sivistyksen nousemiseen. Sivistyksen nousua on tavallisesti seurannut elintason nousu.

Omalla vuosisadallamme maailmansodat ovat vaikuttaneet paljon elintason kehitykseen. 1920-luvulla, ensimmäisen maailmansodan

jälkeen, nousi elintaso huomattavasti. 1930-luvulla sattunut lamakausi pudotti elintasoa huomattaasti. 1940-luvulla oli II maailmansota, joka pudotti elintasoa jyrkästi. Näiden vastapainona tapahtui 1950- ja 60-luvuilla erittäin huomattavaa elintaso nousua, joka on jatkunut 1970-luvun puolellekin.

Erillisten kriisien syttyminen vuonna 1974 ei liene kovinkaan mahdotonta. Tämä lienee eräs seikka, joka vaikuttaa elintason kehitykseen tänä vuonna.

Koko maailmaa koetteleva inflaatioaalto on mielestäni toinen seikka, joka vaikuttaa elintasoon. Inflaatio lienee ollut viime vuonna 10 % luokkaa, ja kiihtyessään se tekee tavoite säästämisen melko lailla mahdottomaksi.

Viime vuoden lopulla alkoi maailmaa kuohuttaa öljykriisi ja sen myötä energiapula johtuen siitä, että OPEC eli öljyntuottajamaiden järjestö päätti korottaa öljyn hintaa huomattavasti. Energian säästäminen ei voi olla vaikuttamatta elintasoon.

Koko 1970-luvun jatkunut taloudellinen nousukausi kääntyy laskukaudeksi, ja elintaso laskee työttömyyden lisääntyessä.

Kuinka tutuilta nämä elintasoon vaikuttavat asiat ovat nykyhetkelläkin! Meneillään olet kriisit, kuten Ukrainan sota, energian hinnannousu ja inflaatio, ovat tälläkin hetkellä aivan keskeisiä talouteemme vaikuttavia asioita samalla tavalla, kuin ne olivat jo vuoden 1974 talouskehitystä arvioidessani.

Sitä tässä jää pakosti miettimään jälleen kerran, että eikö historiasta voida mitään oppia vai menevätkö historiasta saadut opit aivan ”harakoille”.

Markku Ruuskanen

Pähkinäsaaren rauhasta 700 vuotta

Pähkinäsaaren rauhan rauhasta sovittiin Laatokan ja Nevajoen liitoskohdassa sijaitsevassa Pähkinälinnassa. Kuvassa Pähkinälinna vuonna 2007.

Elokuun 12. päivänä 2023 tuli kuluneeksi 700 vuotta Pähkinäsaaren rauhan solmimisesta. Rauhansopimus oli ensimmäinen Suomen nykyistä aluetta koskeva rauhansopimus, ja se solmittiin Ruotsin ja Novgorodin kesken.

Ennen vuotta 1323 tehtyä rauhaa oli osapuolten kesken sodittu jo sadan vuoden ajan idän kauppareittien hallinnasta. Hämäläiset ja karjalaiset olivat tehneet ryöstöretkiä, jotka häiritsivät Itämeren alueella toimineen Hansaliiton toimintaa.

Sopimuksen tekivät Novgorodin suuriruhtinas Jurij ja Ruotsin kuningas Magnus Eriksson. Sopimus ei tuonut kuitenkaan ikuista rauhaa. Savolainen uudisasutus levisi rajan pohjoispuolelle Novgorodin alueelle 1400-luvulla. Tämä johti jatkuviin kiistoihin uudisasukkaiden verotusoikeudesta. Ruotsin kuningas päätti rakennuttaa valtansa tueksi ja veronkannon vahvistamiseksi Olavinlinnan 1475. Ryöstöretkiä ja sotia jatkui aina Täyssinän rauhaan asti vuoteen 1595.

Rajalinjan pohjoisosan kulusta ei ole tarkkaa selvyyttä. Rajajoelta Parikkalan Särkilahdelle rajalinjan kulku tiedetään, mutta sen jatkuminen pohjoiseen päin on epäselvää. Suurin osa tutkijoista arvelee rajan päättyneen Pohjanlahden rannalle Pyhäjoen Hanhikiven kohdalla.

Rajan kululle halki Suomen on monessa yhteydessä annettu merkityksiä, joille ei ole tieteellistä pohjaa. Perintötekijöiden erot rajalinjan molemmin puolin juontavat juurensa paljon 1300-lukua varhaisemmalta ajalta. Myöskään erot itä- ja länsisuomalaisten terveysoloissa rajalinjan eri puolilla eivät johdu Pähkinäsaaren rajasta vaan monista muista tekijöistä.

Tärkeää on huomata rajan kokoava merkitys, sillä rauhanteon jälkeen rajalinjan molemmin puolin pystyttiin yhteistyöhön rajan yli varsin paljon. Keskeisin syy rauhan solmimiseen oli Itämerta hallinneiden kauppiaiden taloudelliset edut.

Ruuskasia ja Ruuskia asustanut rajan molemmin puolin

Sukumme kannalta on mielenkiintoista, että sukuhaarojamme on asunut Pähkinäsaaren rauhan rajan molemmilla puolilla.

Rantasalmen Ruuskaset ja Viitasaaren Ruuskat ovat asuneet rajalinjan eteläisellä Ruotsin puolella. Pohjois-Savon ja Impilahden Ruuskasia on asunut rajalinjan pohjoispuolella, kuten myös Liperin ja Kaavin Ruuskia. Myös Kannaksen alueella Hiitolan ja Kaukolan Ruuskat ovat asuneet rajan pohjoisella eli Novgorodin puolella.

DNA-tutkimusten mukaan Pohjois-Savon Ruuskaset ovat tulleet Viitasaaren suunnalta, mikä on osoituksena rajan yli tapahtuneesta muuttoliikkeestä. Myös Nivalan Ruuskat näyttäisivät DNA-tutkimusten mukaan tulleen Savon suunnalta pohjoiseen päin.

Markku Ruuskanen

Pähkinäsaaren rauhan raja vuonna 1323

DNA-tutkimustietoa - haploryhmiä ja osumia

Kokenut DNA-tutkija Markku Komonen on selvitellyt oman sukunsa yhteydessä myös Ruuskanen- ja Ruuska-sukujen DNA-tutki´-muksien tuloksia.

Nykyihmisen esi-isien kulkureitti alkoi Afrikasta 60000 vuotta sitten kohti Lähi-itää Kaksoisvirtojenmaan seuduille. Yksi ryhmä suuntasi kohti itää ja Kiinaa. Siellä N-M231 haploryhmä syntyi noin 20000 vuotta sitten. Kaikki tutkitut Ruuskaset ja Ruuskat kuuluvat N-M231 haploryhmään. Idästä matka jatkui Baikal-järven ja Volgan mutkan vaiheille 8000 vuotta sitten. Sieltä jatkettiin sekä Baltian että Laatokan tienoille.

Esi-isiemme kulkureitti vei kohti Baltiaa, jonne saavuttiin 3000 vuotta sitten. Matka näyttäisi jatkuvan edelleen Laatokan rantojen kautta Savoon ja Keski-Suomeen. Asutus Pien-Savon alueelle Rantasalmelle tapahtui vuosien 1100–1400 välisenä aikana Karjalan kannaksen suunnasta. Saimaa oli kulkureittinä vakiintuneille asuinalueille Pien-Savoon.

Olavi Ruuskanen Viitasaarelta syntyi vuonna 1540 ja hänen isänsä suunnilleen vuonna 1510. Markku Komonen arvelee, että vanhin esi-isä Olaville ja Keski-Suomen Ruuskille voisi olla Savossa. Toisen aiemmin esitetyn arvion mukaan Olavin esi-isät olisivat tulleet Viitasaarelle Padasjoelta.

Aika nopeasti jälkeläiset alkoivat lähteä uusille asuinsijoille Viitasaa-relle ja Kuopion suuntaan, jossa Pohjois-Savon Ruuskasten on DNA-testien perusteella selväs-ti todettu olevan Viitasaaren Ruuskien kanssa samaa sukua. Samaan ryhmään kuluvat myös Impilahden Ruuskaset, joiden esi-isä näyttää tulleen Pohjois-Savosta Laatokan rannalle.

Ruuskasten toisen haaran vanhin tunnettu esi-isä on Olli Ruuskanen Rantasalmelta. Hän oli syntynyt vuonna 1510. Olli esiintyy maakirjoissa vuodesta 1541 alkaen sukunimellä Reuske, Rauske ja Ruuska vuoteen 1559 saakka. Komonen toteaa, että Olli Ruuskanen **jälkeläisineen kuuluu aivan eri haploryhmään kuin Keski-Suomen Ruuskat ja Pohjois-Savon Ruuskaset.** Rantasalmen Ruuskasten kanssa samaan ryhmään kuuluvat mm. Kilpeläisten ja Ikäheimosten suvut, joita on asustanut Rantasalmella runsaasti.

Viimeksi tutkittu Nivalan Ruuskien suku näyttää kuuluvan myös haploryhmään N-M 231. Lähin osuma on Kiiskilän suku. Muita osumia on Niskala, Ryynänen, Tolvanen, Väänänen ja Malinen. Tuloksissa näkyy varsin vahvasti olevan savolaisia sukuja edustettuina, kuten Rytkönen, Kolehmainen ja Viljakainen. Näin ollen Nivalan Ruuskat näyttävät tulleen Keski-Pohjanmaalle Savon kautta, mutta läheistä yhteyttä Ruuskanen- tai Ruuska-sukuun ei ole löytynyt.

DNA-tutkimusta on tehty myös Kaukolan Ruuskista. Hekin kuuluvat N-haploryhmään, jota edustaa suomalaisista noin 70 %. Kaukolan Ruuskien lähimmät osumat ovat Tanskanen, Puhakka ja Lindqvist -suvuissa. Osumia on myös sellaisissa savolaissuvuissa kuten Vihavainen, Huttunen, Viljakainen ja Kärkkäinen. Lähiosumia Ruuska- tai Ruuskanen-sukuihin ei ole Kaukolan Ruuskille löytynyt.

Yhteenvetona voidaan todeta DNA-tutkimusten perusteella, että Keski-Suomen ja Pohjois-Savon sukuhaarat kuuluvat läheisemmin yhteiseen sukuun ja muut tutkitut sukuhaarat ovat paljon kaukaisempaa sukua jopa monien vuosisatojen takaa.

Markku Ruuskanen

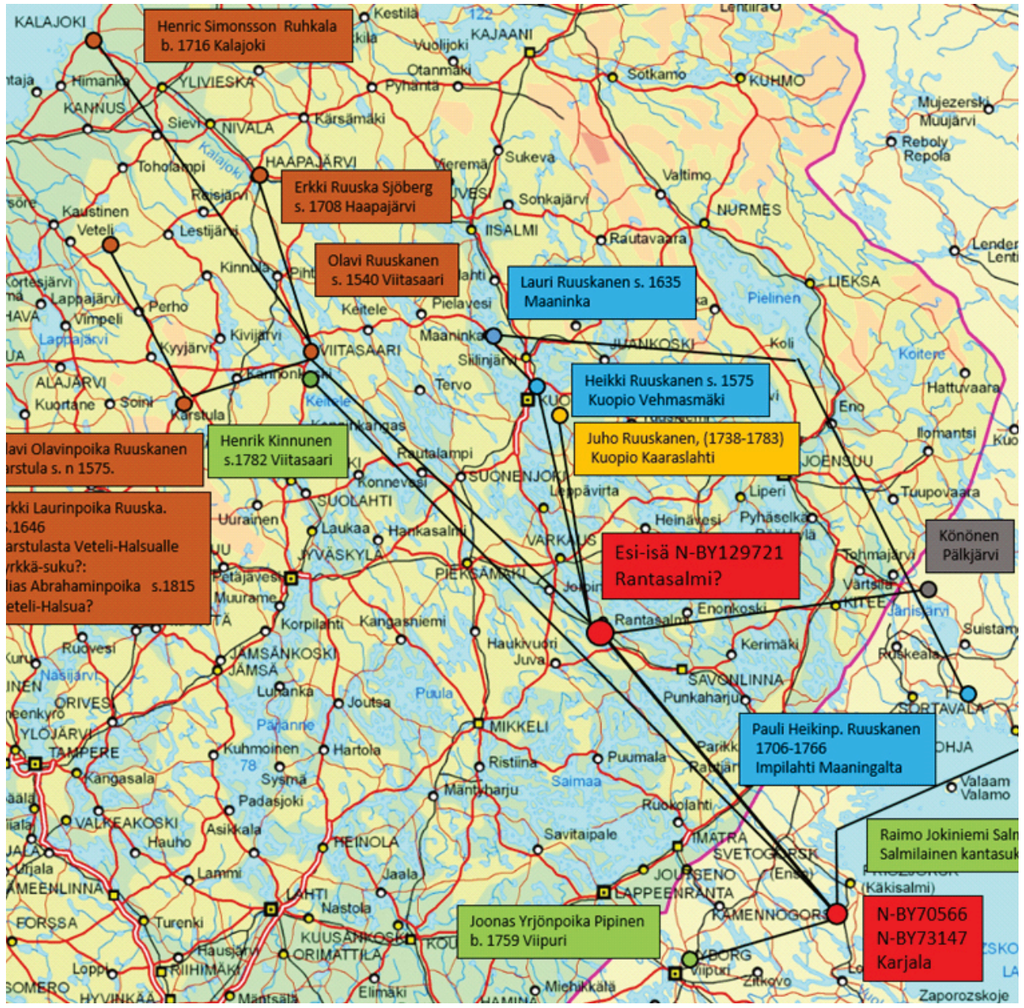

Kartta Ruuskanen-Ruuska -asutuksesta

Geneettisen sukututkimuksen peruskäsitteitä

DNA-sukututkimus on geneettistä sukututkimusta, jossa tutkitaan henkilöiden DNA-näytteitä. Tutkimus kertoo henkilön esihistoriasta tarkoituksena löytää geenisukulaisia.

Haploryhmä on keskenään lähisukuisten DNA:n haplotyyppien eli alaryhmien joukko.

Osuma tarkoittaa DNA-testin löytämää geenisukulaista.

Namaste Nepal osa IV, Chomolungman perusleiri (Mt.Everest BC) (kevät 2018)

Kuva 1. Khumbun jäätikön kupeessa keikkuva Nooan arkki on neljännen maalaukseni aiheena. Tosin nyt, kun olen sitä pari vuotta katsellut, olen päättänyt jossain vaiheessa maalata uuden – jospa siitä tulisi sellainen kuin haluan.

Niinhän siinä sitten kävi, että miniä soitteli syksyllä 2017 ja houkutteli kanssaan Everestin perusleiriin keväällä 2018. Enpä kovin pitkään tainnut asiaa miettiä, kun ilmoittauduin matkalle. Iloitsin jo etukäteen ajatuksesta, että nyt on tuttu kaveri, jonka kanssa lähteä reissuun.

Lentokentällä tapasin viisi matkakumppaniani. Nyt meitä olikin jo kaksinkertainen määrä edelliseen verrattuna. Kathmandussa majoituimme samaan viihtyisään Traditional Comfort -hotelliin, jossa olimme edelliselläkin kerralla, ja olihan siellä nepalilaisten oppaiden joukossa yksi edelliseltä reissulta tuttukin.

Seuraavana aamuna odottelimme sumun hälvenemistä Kathmandun lentokentällä. Toisella yrittämällä pääsimme lähtemään. Ihaillen seurasin koneen ohjaajaa, itse en näet sumun seasta erottanut juuri mitään. Pikkuhiljaa sumu alkoi hälvetä paljastaen vuorten rinteiden asutuksen ja viljelmät sekä taannoin asutuksen laitamille pudonneen pienkoneenkin. Sieltä vuorten välistä kone kiemurteli tottuneesti Hillary-Tenzingin pienelle lentokentälle, josta sitten astelimme tuttuun Merahotelliin aamupalaa nauttimaan.

Luklan lentokenttä on saanut nimensä Norgay Tenzingin ja Edmund Hillaryn mukaan, jotka tiettävästi ensimmäisinä ihmisinä kiipesivät maailman korkeimman vuoren Mount Everestin huipulle 29. toukokuuta 1953.

Vaellus alkoi leppoisalla laskeutumisella Dudn Koshin jokilaakson keväiseen maisemaan, jota kirsikankukat sävyttivät omalla valollaan ja jonka hento usvaisuus taikoi unenomaiseksi. Alppiruusujen ihmeellinen maailma hämmästytti kielonnäköisin kukkasin. ”Om mani padme hum - terve jalokivi lootuksessa” -mantra viitoitti kulkuamme kiviin ja vuorenrinteisiin maalattuna, rukousmyllyihin pakotettuna, luostareiden ja stubien kylkiin maalattuina.

Kuva 2. Erityisen vaikuttavia olivat ennen yöpaikkaamme **Phakdingiä** olleet valtaviin kivipaasiin ja muureihin kaiverretut ja maalatut mantrat.

Aamuvarhaisella jatkoimme matkaamme Dudn Koshi Kholan vartta kohti pohjoista. Kevät on uuden elämän aikaa niin kasveille kuin eläimillekin, joten meitä vastaan tuli paljon ihania koirampentuja suojelevine emoineen. Riippusiltoja riitti useampiakin, tosin tuuli aiheutti välillä niin huteran olon, että piti kaiteesta ottaa tukea, mutta maisemat sillalta alas jokiuomaan saivat mummelin unohtamaan jännityksen. Monjossa kirjauduimme **Sagarmathan kansallispuistoon**, ja siitä eteenpäin kulkijoita sitten olikin ihan ruuhkaksi asti.

Iltapäivällä saavuimme **Namche Bazaariin** (3440 m) ylitettyämme Larja Dobhamin valtavan korkealla olevan uuden riippusillan ja kavuttuamme 45–60 asteen kulmassa etenevää kivikkoista rinnettä.

Lepopäivän aamuna lähdimme Namchen pohjoispuolella olevaan

Kuva 3. Namche Bazaar on häkellyttävä näky, jyrkkään vuorenrinteeseen rakennuttu parin tuhannen asukkaan kaunis kaupunki Nepalin koillisosassa. Se on Nepalin vaurain kaupunki. Valtavat vaeltaja- ja kiipeilijäjoukot kansallispuiston alueella keväisin ja syksyisin ovat tuoneet vaurautta näille Himalajan rinteille.

Khumjungin kylään. Alun pitkän kivirappusissa nousun jälkeen tulimme Lapin Pöyrisjärven ympäristöä muistuttavalle kanervik-koiselle hiekkatievalle eli loivalle hiekkaiselle rinteelle. Ohitimme Syangbotchen lentokentän, joka aikoinaan rakennettiin turistikuljetuksia varten Everest Wiev -hotellille. Hanke ei kuitenkaan kannattanut, ja nykyisin lentokenttä palvelee tarvittaessa varalaskeutumiskenttänä. Levähdyspaikallamme

ennen saapumista Khumjungiin oli kaunis Himalajan kauriin suojelusta kertova ”juliste” – taidokkaasti maalattuna valtavaan kivipaateen.

Khumjungin kylässä tutustuimme Hillary-kouluun, joka on yksi niistä kahdesta-kymmenestä koulusta, joita on perustettu Nepalin syrjäisemmille kolkille Edmund Hillaryn perustaman Himalaja -rahaston turvin. Rahaston tuella on myös rakennettu yksi lentokenttä ja kaksi sairaalaa, joista toinen sijaitsee Khumjungin naapurissa Khundessa.

Khumjungissa pääsimme sitten ensi kerran tervehtimään Nuptsea, Chomolungmaa ja Ama Dablamia (äiti ja tytär). Ennen Namcheen palaamista piipahdimme vielä maailman korkeimmalla paikalla sijaitsevan hotellin (Everest Wiev Hotel) terassilla nauttimassa sumuverhon takaa avautuvaa vuorijonojen muodostamaa maisemaa iltapäiväkahvin kera.

Kuva 4. Siellä kohtasimme ystävällisen vanhan herran, joka viidenkymmenen vuoden ajan on itsekseen kunnostanut tietä, tavoitteena kunnollinen yhteys ylempänä sijaitseviin vuoristokyliin. Nyt hän seisoi siinä vaimonsa ja lippaansa kanssa keräämässä rahaa, jotta voi tettää kunnostustöitä nuoremmilla, koska korkeasta iästään johtuen itse ei enää jaksa. Mennen tullen tuli halu tukea ahkeraa tientekijää.

Seuraavan aamun etappi oli **Tengbotche** (3867 m). Alkumatka oli mukavaa loivaa nousua kauniissa metsämaisemassa, milloin alppiruusujen ja koivujen milloin monenkirjavien havupuiden muodostamassa metsässä. Valtavat naavakasvustot puiden oksilla kielivät ilman puhtaudesta. Useiden kilometrien matkalla tie oli erittäin hyväkuntoinen ja helppo kulkea. Tietä oli näet vuosien ajan levennetty ja tasoitettu, vaaralliset paikat kivetty sortumavaaran estämiseksi. Leveyttä riitti vaikka jakkilauman ohituksiin ilman että ahtautui rinteen puolelle suojaan. Tälle kaikelle löytyi sitten tienpätkän loppumetreillä selitys, joka löytyy kuvan 4 kuvatekstistä.

Kuljin paljon omissa oloissani keskustellen metsässä livertelevien lintujen kanssa. Yhtäkkiä kuulosti siltä kuin joku lintu olisi ollut siinä aivan vierelläni, joten jatkoin keskustelua vielä innokkaammin, kunnes kuulin naurunpyrähdyksen takanani, ja minulle selvisi, että nuo laululintuset olivatkin kaksi opastamme. Siitäpä sitten iloa piisasi …

Tengbotsessa majapaikkamme oli vastapäätä valtavaa luostaria, jossa buddhalaismunkkien lisäksi käy paljon kiipeilijöitä pyytämässä siunausta reissulleen. Ympärillämme lähes koko päivät pyörineet paksut ”sumupilvet” tulivat alas sateen myötä kohta Tengbotseen saavuttuamme, ja illan pimetessä Himalajan yöllinen tähtitaivas näytti satumaisen kirkkautensa. Seuraavan päivän matka **Pangbocheen** oli mukavakulkuinen ja helppo, mutta välillä hyvinkin ruuhkainen, kun jakkiporukat kuljettivat tavaraa ylös kiipeilijöille. Pangbotchen majapaikan pihalla meidät toivotti tervetulleeksi mukava äitilehmä, jonka musta pikkunen vasikka makoili kiviaidan tuolla puolen.

Kevyt lumi oli peittänyt maan, kun astelimme aamupalalle, jonka jälkeen aloitimme verkkaisen tallustelun kohti **Dingbotchea** (4410 m). Yön pitsisellä siveltimellään maalaamasta maisemasta saatoimme vain hiljaa myhäillen nauttia – yksi luonnon kauneimmista grafiikanlehdistä. Dingboche on sherpa-kylä Khumbun alueella Koillis-Nepalissa Chukhungin laaksossa. Vakituisia asukkaita siellä on muutama sata, mutta muutaman päivän vierailijoita runsaasti. Vietimme siellä pari yötä totuttautuen ohenevaan vuoristoilmaan lähirinteillä, puhdistautuen, elokuvasta nauttien ja lääke- yms. varastoja täydentäen.

Aamulla oli sitten tiedossa lyhyt taivallus **Dughlaan** hyvin nukutun yön jälkeen. Hyvästeltyämme kotiin palaavan matkatoverin ja jätettyämme toisen parantelemaan kuumettaan, pinkaisimme alkuveryttelynä läheisen kukkulan laelle, josta jatkoimme sitten mukavaa tasaista pientä nousua kasvillisuudesta paljaiden vuori- ja jokimaisemien sylissä.

Iltapäivällä kävimme porukalla etsimässä Chola Tsho -järveä, mutta sumu peitti alleen kauniin kivikkoisen harmaan maailman niin, että saatoimme havaita vain aavistuksen järvestä.

Kuva 5. Dughlaan saavuimme puolen päivän maissa, ja siellä hotellin pihalla kohtasin maailman ihanimman hevosen – kooltaan kuin poni, varustukseltaan kuin Tsingiskaanin lempiratsu ja karvaltaan kuin lammas. Kaunis kuin mikä, ja tiesi sen kyllä itsekin. Juttelin sen kanssa tovin, ja se olisi ollut valmis ottamaan minut vaikka kyytiin.

Seuraavana aamuna taivalsimme **Tokhlan solaan** (kuva 6). **Lobucheen** saavuimme jo reilusti ennen lounasta, joten aikaa jäi lepäämiseen ennen perusleiriin kapuamista seuraavana päivänä. Lobuche on pikkuruinen kylä maailman laidalla noin 5000 metrin korkeudessa Khumbun jäätikön kupeessa Lobuche-joen varrella, ja sitä vartioivat rosovuoren huipulla istuskelevat kiviukot.

Aamulla kipusimme jokivartta seuraillen Gora Shepiin lounaalle. Pienen levon jälkeen jatkoimme sitten Khumbun jäätikön kuvetta kohti **Chomolugman perusleiriä** (5364 m) (kuva 7). Jäätikön grafiikka oli sanoin kuvaamattoman hienoa, vuoret valtavia timantteja, ilma kirkas ja pilvet vaihtoivat paikkaa hurjalla vauhdilla muuttaen koko ajan maisemaa. Paluumatkalla häkellyin täysin: minulle on aina sanottu, että

Kuva 6. Aamulla taivalsimme Tokhlan solaan (4830 m), jonka näkymät vetivät hiljaiseksi. Rukouslippuja liehui eri puolilla solaa, ja paikalle oli pystytetty valtava määrä erilaisia kivistä rakennettuja muistomerkkejä kiipeilijöille, jotka ovat menehtyneet Everestin rinteillä.

Nooan arkki on Ararat-vuorella, mutta sehän onkin Himalajalla Khumbun jäätikön kupeessa kivettyneenä kahden valtavan kivipaaden päällä. Ja siitä on kuvakin tämän tarinan alussa.

Gora Shepissä vietetyn älyttömän kylmän yön jälkeen lähdimme paluumatkalle Dingbocheen, ja hento lumikerros oli jälleen peittänyt maan.

Aamulla sitten hyvästelimme puolet porukasta. He aikoivat vielä valloittaa Imja Tsen eli Island Peakin, ja me muut palasimme omia jälkiämme seuraten Luklaan. Ruuhkaa oli tiellä paljon, milloin jakkien milloin aasien aiheuttamaa. Ja kengätkin kuluivat puhki jo ennen Benkaria, eli minulta irtosi kengästä pohja. Onneksi koko reissun ajan oli ollut säärystimet, niin pohja ei jäänyt sinne Khumbulle. Toimelias oppaamme sitten liimasi kengänpohjan kiinni niin, että pääsin Luklaan, Kathmanduun ja vielä kotiinkin suunnittelemaan seuraavaa reissua.

Marita Nygrén,
Viitasaaren Martti Martinpoika Ruuskan sukuhaara

Kuva 7. Näkymä Chomolungman perusleiriin (Everest Bace Camp).

Kuva 8. Tällaisia hurmureita kohtasimme useampiakin matkamme varrella.

Marko Ruuskasen taidelinnunpöntöt ja näköispöntöt sykähdyttävät Itä-Savossa

Kyllä lintujen kelpaa asustaa Savonlinnassa! Kaupungissa liikkuessaan ei voi olla huomaamatta haudankaivaja ja ITE-taiteilija eli itseoppinut taiteilija Marko Ruuskasen tekemiä taidelinnunpönttöjä ja tunnettujen rakennusten näköispönttöjä, maalattuja pienoismalleja. Pöntöistä ja hänen hautamuistomerkeistään on jo syntynyt koko kaupunkiin levittäytyvä kokonaistaideteos. Erilaisia taidepönttöjä on useita kymmeniä ympäri kaupunkia. Pönttöjä on lisäksi mm. Punkaharjulla ja Kerimäellä, johon Ruuskanen on tehnyt lintujen kodiksi pienoismallin Kerimäen maailman suurimmasta puukirkosta.

Ruuskanen sai taidelinnunpöntöistään Savonlinna-mitalin vuonna 2021, ja vuonna 2008 hänelle myönnettiin Mustan Pässin arvonimi hautamuistomerkkien ja hautojen rauta-aitojen kunnostuksesta.

Iris Humala

Satulinna-pönttö Savonlinnan Pikku Kakkosen leikkipuistossa.

Sulosaaressa sijaitsevaa Kalliolinnaa esittävä linnunpönttö.

Apurahatiedote

Nyt on aika hakea Ruuskanen-Ruuska sukuseura ry:n apurahoja *ammattiin valmistavien oppilaitosten opiskelijoiden tukemiseen sekä sukuun liittyvien tutkimusten tekemiseen tai sukututkimukseen liittyvään koulutukseen osallistumiseen.* Apuraha on käytettävä opintojen tai tutkimuksen rahoitukseen.

Hakuaika on 1.12.2023 - 28.2.2024

Apurahat on suunnattu **Ruuskanen- ja Ruuska -sukuihin** kuuluville henkilöille. Niitä voivat hakea **aikaisintaan toisen vuoden opiskelijat**, jotka ovat suorittaneet vähintään 40 opintopisteen opintoja. Jos opinnot kokonaisuudessaan **kestävät enintään vuoden, opintojen tulee olla kokonaan suoritettuna**.

Sukuseuran hallitus päättää apurahojen jakamisesta kokouksessaan kevättalvella 2024, ja apurahat jaetaan tämän jälkeen,

Apurahan **hakemuslomake** on saatavilla internetistä www.ondruska.fi tai sähköpostitse markkuj.ruuskanen@kolumbus.fi.

Hakemuslomakkeen ja sen liitteiden palautusosoite on Ruuskanen-Ruuska Sukuseura ry, Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.

Sukuseuran hallituksen yhteystiedot

Puheenjohtaja, sukututkija
Markku Ruuskanen
Valmukatu 18 A 1, 04420 Järvenpää.
Sähköposti: *markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi*
p. 050 5729534

Varapuheenjohtaja
Outi Rytkönen
Kirkkosaarentie 313, 72400 Pielavesi
Sähköposti: *outirytk(at)gmail.com*
p. 040 8455363

Sihteeri
Laila Marjomaa
Kalliokumpu 4 B 9, 85500 Nivala
Sähköposti: rintala158*(at)gmail.com*
p. 044 3660757

Jäsenasiat, osoitteenmuutokset
Veli-Pekka Ruuskanen
Korppaanmäentie 16 B 17, 00300 Helsinki
Sähköposti: *vpruuskanen(at)outlook.com*
p. 050 3111 377

Kotisivujen ja facebook-sivujen ylläpito
Juha-Pekka Ruuskanen
Punatulkunkuja 16 b, 03100 Nummela
Sähköposti: *juha-pekka.ruuskanen(at)hotmail.fi*
p. 040 756455

Antti Ruuskanen,
Syvälahdentie 15 J, 18130 Heinola
Sähköposti: antti(at)ruuskanen.fi
p. 0500 152848

Jari Ruuska
Hiekkaharjuntie 11 A 3, 01300 Vantaa
Sähköposti: ruuskajari64(at)gmail.com
p. 044 5012964

Riku Ruuskanen
Auranpolku 13, 14200 Turenki
Sähköposti: *rikuantero(at)gmail.com*
p. 041 5506601

Ondruska-lehtitoimikunta

Iris Humala, *iris.humala(at)kolumbus.fi*
Markku Ruuskanen, *markkuj.ruuskanen(at)kolumbus.fi*
Veli-Pekka Ruuskanen, *vpruuskanen(at)outlook.com*